

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΚΙΝΗΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΠΙΟ ΠΟΛΥ ΑΠΟ ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ

ΕΝΔΕΚΑ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Κώστας Παπαδάκης

1. Είναι δύσκολη η αποτίμηση αυτού ειδικά του εκλογικού αποτελέσματος μία μόλις μέρα μετά. Αποτελεί καθήκον όμως για όποιον μέχρι την προηγούμενη μέρα έδινε προεκλογικό αγώνα, απευθυνόταν μαζικά, κατέθετε εκτιμήσεις για την κινηματική, κοινωνική και πολιτική συγκυρία και επεδίωκε την παρέμβασή του στην διαμόρφωση του συσχετισμού των πολιτικών δυνάμεων. Και κριτήριο για την αποτίμηση από τη δική μας σκοπιά δεν μπορεί να παρά να είναι η απάντηση στα **ερωτήματα:**

α) Αν η κάλπη έλυσε το ζήτημα **πολιτικής διαχείρισης** των φορέων οικονομικοκοινωνικής εξουσίας, δηλαδή της εγχώριας και ξένης άρχουσας τάξης ή, κατ' άλλη διατύπωση, των «δυνάμεων της αγοράς» και

β) Αν η κάλπη αποτύπωσε τη φωνή των κινηματικών αντιστάσεων και **ανέδειξε κινηματική αντιπολίτευση**, όπως ήταν ο στόχος μας.

2. Εντελώς απρόσμενα ακόμα και για την ίδια, η κυβέρνηση την οποία πολλοί χαρακτηρίζουμε ως την χειρότερη της μεταπολίτευσης, όχι απλώς συγκράτησε, αλλά αύξησε το ποσοστό της, ενώ το άθροισμα του εκλογικού αποτελέσματος της Ν.Δ. με τις διάφορες ποικιλώνυμες δυνάμεις της ακροδεξιάς, παρά την απουσία της Χρυσής Αυγής και του κόμματος Κασιδιάρη από την κάλπη, ξεπέρασε αισθητά το 50% για πρώτη φορά στη μεταπολίτευση.

Αλλά το σημαντικότερο απ' όλα είναι ότι η Νέα Δημοκρατία όχι μόνο δεν έχασε έστω και τις ποσοστιαίες μονάδες που οι δημοσκοπήσεις προέβλεπαν, αλλά **διατήρησε και αύξησε τις δυνάμεις της**, παρά την ανελέητη οικονομικοκοινωνική και δικαιωματική πολιτική της, που δεν κρύβει τις προθέσεις της να κλιμακώσει. Η εκλογική άνοδος πρώτου σε δύναμη κόμματος μετά από τετραετία κυβέρνησης αποτελεί σχεδόν **πρωτόγνωρο φαινόμενο** στην χώρα, και έχει επαναληφθεί μία φορά μόνο σε όλη τη μεταπολίτευση (κυβέρνηση Σημίτη 2000 σε σχέση με το αποτέλεσμα 1996), που όμως εκτυλίχθηκε σε μία τελείως διαφορετική οικονομικοκοινωνική συγκυρία με την μικροαστικοποίηση στο απόγειο της, αλλά και με το ΔΗΚΚΙ να καταποντίζεται εκλογικά και να μένει εκτός Βουλής.

3. Όσο και αν είναι δύσκολο, οφείλουμε να χωνέψουμε το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος από τους ανθρώπους που κατέβηκαν και αγωνίστηκαν στον δρόμο πήγαν στην κάλπη και ψήφισαν Μητσοτάκη. Προφανώς ο κόσμος αυτός δεν διέκρινε σε οποιοδήποτε άλλο συνδυασμό αξιόπιστη εναλλακτική κυβερνητική πρόταση και ψήφισε Ν.Δ.

Ιδίως όταν ο ΣΥΡΙΖΑ γύρισε οριστικά την πλάτη στον κόσμο του αγώνα και την αριστερά. Θα είναι **ολέθριο λάθος να τους χαρακτηρίσουμε φασίστες, να εκλάβουμε την ψήφο τους ως γενικότερο**

δείγμα κοινωνικής συντηρητικοποίησης, και λευκή επιταγή στη Ν.Δ. και να τους θεωρήσουμε δεδομένους για αυτήν και να υποταγούμε στην εκτίμηση περί αρνητικών συσχετισμών. Ας μην μιλήσουν πάλι για κοινωνικό εκφασισμό, ιδίως όσοι μέχρι χθες διέκριναν πρελούδια εξέγερσης. Δεν φταίει ο κόσμος για τα δικά μας αδιέξοδα. Ούτε κερδίζεται με λαϊκισμούς (π.χ. κυβέρνηση παιδοβιαστών) και συνθήματα γηπέδου τύπου «Μητσοτάκη γ.....». Οι αντιφάσεις αποτελούν μέρος της κίνησης της κοινωνίας. Ο κόσμος αυτός θα ξανακατέβει στο δρόμο και δεν θα αρκεστεί στην κάλπη. Και συνεπώς η μάχη ανάμεσα στο κάλπικο μήνυμα και στο αληθινό θα είναι σκληρή, αλλά η έκβασή της θα κριθεί και πάλι στον δρόμο του αγώνα.

4. Η έλλειψη αξιόπιστης κυβερνητικής πρότασης προφανώς χρεώνεται στον ΣΥΡΙΖΑ, που άλλωστε είναι και κατ' αποκλειστικότητα υπαίτιος γι' αυτό. Το πτωτικό του αποτέλεσμα επισφραγίζει την ήττα που έχει ξεκινήσει ήδη από το 2015 και την κλιμακώνει σε επίπεδο συντριβής. Αν το 2015 ο ΣΥΡΙΖΑ εγκατέλειψε την υπεράσπιση των λαϊκών κινηματικών συμφερόντων που τον είχαν εκτοξεύσει σε κόμμα εξουσίας, σήμερα το 2023 παρά το γεγονός ότι **εγκατέλειψε κάθε αριστερή αντιπολίτευση στη ΝΔ και γύρισε την πλάτη στον κόσμο του αγώνα**, αποτυγχάνει ξανά όπως και το 2019 να λάβει ψήφο εμπιστοσύνης από την άρχουσα τάξη, ενώ η κρίση ταυτότητας είναι ολοφάνερη σε ένα κόμμα που πλέον η δομή του είναι άμεσα **αρχηγοκεντρική** και η στελεχική τουλάχιστον σύνθεσή του αρχίζει να αποβάλλει αισθητά (ιδίως μετά και τα αποτελέσματα της σταυροδοσίας) κάθε τι αριστερό. Μορφή ανάδειξης της κρίσης ταυτότητας αποτελεί η **κασετοπειρατεία των παλιών συνθημάτων του ΠΑΣΟΚ** και του Ανδρέα Παπανδρέου και οι αναπόφευκτες γκάφες. Ο ΣΥΡΙΖΑ άρχισε την προεκλογική περίοδο με τον Πολάκη και την τελείωσε με τον Κατρούγκαλο και τη Φωτίου. Και ακολούθησε η απεύθυνση στους ψηφοφόρους της Χ.Α., μια **απίστευτη πρόκληση για το αντιφασιστικό κίνημα** παραμονές εκλογών αντί για τη στήριξη του αιτήματος αποζημίωσης στα θύματα της ΧΑ και τις οικογένειές τους.

Αν το 2019 ο ΣΥΡΙΖΑ παρέδωσε την ελληνική κοινωνία στον Μητσοτάκη και τον έφερε πίσω ισχυρότερο για να πράξει όσα μας έφεραν στους δρόμους απέναντι του, σήμερα το 2023 οδηγεί σε μαζικό αναπροσανατολισμό και τους εναπομείναντες ψηφοφόρους του, που είναι προφανές ότι του έδωσαν ψήφο ανοχής μόνο και μόνο με την ψευδαίσθηση ότι διεκδικεί, έστω εν δυνάμει για τις δεύτερες εκλογές, την ανατροπή της Ν.Δ. Ο ΣΥΡΙΖΑ άρχισε να παίρνει αυτό που του αξίζει.

5. Το ΠΑΣΟΚ θριαμβολογεί επειδή ανέβασε το ποσοστό του από 8,1% σε 11,4% (τι φοβερή επιτυχία για ένα κόμμα εξουσίας !!!), που δεν αποτελεί καν το **«ισχυρό διψήφιο»** που στόχευσε αλλά και είναι αμφίβολο, αν έλειπαν οι υποκλοπές (μεγάλη χορηγία της ΝΔ προς τον Ν. Ανδρουλάκη), ποια πολιτική αίγλη θα του είχε προσδώσει ο αρχηγός του. Δεν απέσπασε ψήφους από τη ΝΔ, αλλά από τον ΣΥΡΙΖΑ και αυτό δείχνει τα πολιτικά όρια των δυνατοτήτων του. Ενώ δεν έχει καμία σχέση με το ΠΑΣΟΚ που πριν πολλές δεκαετίες χαρακτηριζόταν ως «Κίνημα λαού».

6. Άξια επισήμανσης είναι και η **εκλογική αποτυχία** της εναλλακτικής κυβερνητικής παραλλαγής του ΣΥΡΙΖΑ, του **ΜΕΡΑ-25**, που δεν μπόρεσε να κρύψει την πολιτική του γύμνια με τους διαχειριστικούς αυτοσχεδιασμούς και **περνάει στην ιστορία ως ένα αρχηγικό κόμμα μιας κοινοβουλευτικής χρήσης** που δεν διασώθηκε ούτε από την αναιμική ένεση της ΛΑΕ-ΑΡΑΣ, ούτε και από την συνεπή έστω και άμαζη συμμετοχή του στα κινηματικά δρώμενα της τετραετίας που πέρασε. Μακάρι να μείνει στο κίνημα.

7. Στα αξιοσημείωτα των οριακών κομμάτων του πολιτικού χάρτη συγκαταλέγεται η εκλογική άνοδος της Ελληνικής Λύσης, η άγνωστη και απροσδιόριστη προέλευσης και χρηματοδότησης εκλογική επίδοση του άγνωστου μέχρι πριν λίγες μέρες κόμματος «ΝΙΚΗ», καθώς και η αναζήτηση της προέλευσης των ψήφων της Πλεύσης Ελευθερίας. Και γενικά το 16% των συνδυασμών του <3% που δείχνουν παράλληλα μια κρίση αντιπροσώπευσης και τονίζουν πάλι την απάτη της δήθεν απλής αναλογικής.

8. Μετά από όλα αυτά η απάντηση στο πρώτο ερώτημα είναι ότι **η κάλπη έλυσε με επιτυχία το**

ζήτημα πολιτικής διαχείρισης των φορέων οικονομικοκοινωνικής εξουσίας, προς την αναμφισβήτητη επιθυμητή για αυτήν κατεύθυνση επιλογής της αυτοδύναμης Ν.Δ, επιλογή που φαινόταν εδώ και μήνες ως η μόνη, και μάλιστα με αύξηση ποσοστού αντί για απώλειες.

Αλλά **το έλυσε εν μέρει**, γιατί όσο και αν φαίνεται παράξενο, η εκλογική ενίσχυση της Ν.Δ. δεν αρκεί για τη συστημική πολιτική σταθερότητα. Η τεράστια διαφορά πρώτου με δεύτερο κόμμα παρατηρήθηκε μόνο στις πρώτες εκλογές της μεταπολίτευσης (1974 : ΝΔ 54% – ΕΚΝΔ 20,77%, 1977 ΝΔ 42,5% – ΠΑΣΟΚ 25%), όμως σε τελείως διαφορετικές πολιτικές συνθήκες, με πλήρη έλλειψη προεκλογικής περιόδου το 1974 και με εμφανή τη διαφαινόμενη πρώτη ΝΔ και άνοδο ΠΑΣΟΚ το 1977. Και σε κάθε περίπτωση με την πραγματική αντιπολίτευση πανίσχυρη κινηματικά στο δρόμο.

Το τωρινό όμως εκλογικό αποτέλεσμα **εξαφάνισε κάθε είδους «αξιωματική αντιπολίτευση»**, στερώνοντας έναν βασικό και αναντικατάστατο παράγοντα ισορροπίας, χειραγώγησης και ενσωμάτωσης της δυσαρέσκειας και των κοινωνικών αντιστάσεων και εκτροπής τους σε εκλογικές προσδοκίες, πράγμα που αφήνει ένα τεράστιο κενό στο εκρηκτικό κοινωνικό πεδίο και τραντάζει τη συνολική συστημική ισορροπία. **Η τραμπάλα χρειάζεται δύο** και όταν δεν λειτουργεί η απόσταση από το ύψος στο βάθος ελαχιστοποιείται. Το παράδειγμα της Γαλλίας το δείχνει.

9. Αν όλα αυτά έγιναν σε μία συγκυρία έξαρσης κινηματικών αντιστάσεων που ξεκίνησε με τους φοιτητές, τους υγειονομικούς, τους διαδηλωτές, τους εκπαιδευτικούς, τους εργαζόμενους στη διανομή και πάρα πολλούς άλλους και κορυφώθηκε με τα Τέμπη, γεννιέται το ερώτημα σε ποια προτίμηση της κάλπης εκφράστηκε ο κόσμος αυτός του αγώνα. Και οι απαντήσεις στα ερωτήματα αυτά δεν δείχνουν πλουραλισμό επιλογών, αλλά καταγράφουν μια **μικρή αλλά διακριτή τάση προτίμησης στις αντισυστημικές πολιτικές απαντήσεις**.

α) Η αποχή, την οποία προπαγάνδισε, όπως πάντα, το μεγαλύτερο μέρος του αναρχικού χώρου και όχι μόνο, **μειώθηκε** σε σχέση με το 2019, αντί να αυξηθεί. Παραμένει ωστόσο ψηλή, στα επίπεδα του 40% και η στοχευμένη εκούσια πολιτική αποχή επιδρά αποπροσανατολιστικά και αρνητικά στην προσπάθεια αλλαγής των πολιτικών συσχετισμών, ενώ δεν καταγράφεται καν ως διαμαρτυρία.

β) Τα λευκά ψηφοδέλτια μειώθηκαν επίσης.

γ) Η κυβερνητική αριστερά και στις δύο εκδοχές της (ΣΥΡΙΖΑ, ΜΕΡΑ 25) **ηττήθηκε** ξεκάθαρα και δεν πήρε προτίμηση από τον κόσμο του αγώνα.

δ) Η αντισυστημική – τουλάχιστον για την αντίληψη του κόσμου με όποιες διαφωνίες για την αποτελεσματικότητα της ιδιότητας – **αριστερά πήρε μεγάλη η μικρή ψήφο εμπιστοσύνης**:

Η εκλογική άνοδος του Κ.Κ.Ε., αλλά και όλων των συνδυασμών της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς, αποτελεί ένα μήνυμα ότι οι ψηφοφόροι που τα πλαισίωσαν επέλεξαν τις καθαρές πολιτικές εκφράσεις από τα θολά κυβερνητικά σχέδια. Ήταν φυσικό την μερίδα του λέοντος να πάρει το Κ.Κ.Ε., λόγω μηχανισμού, ιστορίας, κύρους και έλλειψης πολυγλωσσίας. Η αύξηση του **Κ.Κ.Ε. κατά το 40%** περίπου των εκλογικών του δυνάμεων του 2019 αποτελεί **μεγάλη και αξιοσημείωτη επίδοση**, τη δεύτερη καλύτερη από το 1993 και μετά. Δείχνει αναμφισβήτητα αντισυστημική διάθεση, άσχετα από το αν και πώς θα αξιοποιηθεί.

10. Το γεγονός ότι **όλοι οι συνδυασμοί** της εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς (ΑΝΤΑΡΣΥΑ, ΚΚΕ (μ-λ), Μ-Λ ΚΚΕ, ΟΚΔΕ) **αύξησαν λίγο ή και πολύ** (ιδίως οι δύο πρώτοι) τις δυνάμεις τους καταδεικνύει επίσης επιβράβευση της συνέπειάς τους, αντοχή, συσπείρωση και δυνατότητα υποδοχής ψηφοφόρων που σε αυτές τις εκλογές είχαν αποδεσμευθεί από το δίλημμα της «χαμένης ψήφου. Η **κοινή δράση και ο διάλογος** ανάμεσα στις οργανώσεις αυτές και όλες τι υπόλοιπες δυνάμεις του χώρου δεν πρέπει να σταματήσει. Και ιδίως η **προσπάθεια διευρυμένης συγκρότησης** ενιαίου πολιτικού μετώπου των συνόλου τους.

Η ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α., αν δούμε το αποτέλεσμα της με στενά εκλογικά κριτήρια (31.648 ψήφοι) και ιδίως σε σύγκριση με αυτό της 07.07.2019 (23.239 ψήφοι), που όμως ήταν το χειρότερο και με διαφορά εκλογικό αποτέλεσμα της ιστορίας της, είναι μεν **αξιοπρεπές και ανοδικό κατά 35%** και στα όριά της επιτυχές αν μάλιστα συνεκτιμηθεί η απώλεια πολλών δυνάμεων που αποτελούσαν συνιστώσες της τα τελευταία χρόνια, και η μετακίνηση κάποιων από αυτές προς το ΚΚΕ ή το ΜΕΡΑ-25, αλλά και η κακή οργανωτική της κατάσταση.

Είναι όμως πολύ χαμηλότερο από τις προσδοκίες της, γιατί οι **προσδοκίες της ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α. δεν ήταν οι βελτιωτικές διακυμάνσεις** των ποσοστών της στη μικρή εικόνα, αλλά **η εγκατάστασή της στη μεγάλη εικόνα** του εκλογικού χάρτη, πράγμα που μια φορά μόνο στην ιστορία της έδειξε να επιχειρεί με αξιώσεις (Μάιος 2012, ποσοστό 1,2% και 75.412 ψήφοι), αλλά χωρίς συνέχεια. Στόχος της ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α. είναι και παραμένει η προσαρμογή της εκλογικής της δύναμης στην πραγματική κινηματική και συνδικαλιστική της δύναμη, που είναι γνωστή και από την πρωτοπόρα συμμετοχή της στους αγώνες και από τις διαχρονικά εξαιρετικές εκλογικές επιδόσεις σε σωματεία, συνδικάτα, εργατικούς και φοιτητικούς συλλόγους κλπ.

Άλλη μια φορά όμως **δεν πέτυχε τον στόχο αυτό**, σε μια περίοδο που οι συνθήκες, τουλάχιστον αντικειμενικά, έδειχναν υπερώριμες. Το γιατί πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο σοβαρής συζήτησης. Αλλά η χρονική και πολιτική συγκυρία που ακολουθεί δεν επιτρέπει ακόμα αυτήν την πολυτέλεια. Βρισκόμαστε ακόμα στο πεδίο της μάχης.

Συνεπώς η **απάντηση στο ερώτημα** – στόχο αν η κάλπη αποτύπωσε τη φωνή των κινηματικών αντιστάσεων και ανέδειξε κινηματική αντιπολίτευση **είναι μάλλον αρνητική, με τις εξαιρέσεις που προαναφέρθηκαν**. Η συσσωρευμένη ανάγκη πολιτικής έκφρασης των κοινωνικών αντιστάσεων δεν βρήκε αποτύπωση σε ένα μαζικό πολιτικό σχέδιο το οποίο να τους δίνει ταυτότητα, πολύ δε περισσότερο αντικαπιταλιστική προοπτική.

11. Σε λίγες εβδομάδες στις **25.6.2023**, έχουμε ξανά βουλευτικές εκλογές. Το νέο σχέδιο της Ν.Δ. έχει αρχίσει να αποτυπώνεται καθώς πλέον ο στόχος των 180 εδρών (απόλυτα επιτεύξιμος με το εκλογικό σύστημα που θα ισχύσει στις εκλογές αυτές με ένα ποσοστό της τάξης του 42-43%) είναι ικανός να αποτρέψει την αποσυσπείρωση των ψηφοφόρων της και να προσελκύσει και ψηφοφόρους από μικρότερους ακροδεξιούς σχηματισμούς. Με τις 180 έδρες θα επιχειρήσει και την αλλαγή του Συντάγματος για να νομιμοποιήσει την ιδιωτικοποίηση των ΑΕΙ (άρθρο 16), τον περιορισμό της δράσης αντισυστημικών κομμάτων, τον περιορισμό της κρατικής παρέμβασης στην οικονομία, την αποδόμηση δικαιωμάτων και ελευθεριών και ότι άλλο ζητήσουν «οι αγορές».

Αλλά έτσι και αλλιώς ακολουθεί ένας πολιτικός χειμώνας βαρύς. Η νύχτα εναλλάσσεται με νύχτα, η κυβερνητική πολιτική δεν αλλάζει, αλλά **οι πιέσεις θα γεννήσουν ξανά αντιστάσεις**, και οι αντιστάσεις θα αποζητήσουν το υποκείμενο που θα μπορέσει να τις πραγματοποιήσει και να τις προάγει σε ένα πεδίο που το πολιτικά βομβαρδισμένο τοπίο του χώρου της αριστεράς καλείται να δώσει λύση. Και η λύση για διάφορους λόγους δεν είναι το Κ.Κ.Ε.

Για αυτό για την ΑΝΤ.ΑΡ.ΣΥ.Α. οι εκλογές της 25.6.2023 θα είναι μια ακόμα δοκιμασία, αλλά και μια ευκαιρία να διευρύνει την επιτυχία της, να διεκδικήσει με αξιώσεις και να συμβάλει στην έκφραση της πολιτικής προοπτικής της κινηματικής αντιπολίτευσης και να διανύσει ένα μέρος του δρόμου για να μπει στη μεγάλη εικόνα. Οφείλει να δώσει το παρών με ακόμα μεγαλύτερη αποφασιστικότητα, όπως και στις μετέπειτα δημοτικές και περιφερειακές εκλογές. Και φυσικά και κυρίως πάντα στο δρόμο!

Το «κάλπικο» μήνυμα της 21.5.2023 να ηττηθεί από το αληθινό μήνυμα των αγώνων με αντικαπιταλιστική κατεύθυνση και πολιτική προοπτική.

Αθήνα, 23/5/2023
Κώστας Παπαδάκης